

Lendendenken Project

Joke Robaard

with Cornelia Edwards, Lena Hendlmeyer,
Eveline Keijser, Aaltje Kramer,
Tumi Moeti

2	Introduction
4	Map No.1,2
8	Terminologies
	Reading text:
10	No.1- Variants of existence (Roland Barthes)
16	No.2- Das Lendendenken (Umberto Eco)
	Selection of collected materials:
22	No.1- Image archive
34	No.2- Lectures and enactments
64	No.3- Mother's waistline
74	Colophon

Lumbar Thinking

Joke Robaard

There is no law that is not inscribed on bodies. Every law has a hold on the body. (...) Through all sorts of initiations (in rituals, at school, etc.), it transforms them into tables of the law, into living tableaux of rules and customs, into actors in the drama organized by a social order.

The Practice of Everyday Life, Michel de Certeau, 1984

Is it possible to extract knowledge from clothing behavior? Low waist, very low waist, high waist..How do clothing phenomenoms interact between body, clothes and the outside world? What is slowly shifting in clothing behavior? Are people still able to express something through their clothing?

From briefing Robaard, Mahku 2011

In the last 12 years the hemline of the waist moved gradually from waist to hips to reaching almost the sexual organs. From classical fitting waists to erotic waists which almost leave the upper part of the body. The ruler of the waist in fashion used to be represented by the fashionable 'New Look' waist in dress, but nowadays primarily as the upper part of jeans, tight pants. Still strictly fitting, like in the 50's. The first time I read Umberto Eco's 'Lendendenken' text I was fascinated by the fact that a writer is in despair, not through lack of ideas, but of suffering from a tight fitting jeans which prevents him from real thinking. Suddenly the close relation of fashion and body is inseparably connected here, there's no 'look' without the physical repercussions on both body and mind. So, if fashion becomes more and more uniform, what happens in the same time to the mind of the wearer?

This booklet contains material that has been produced during the research project at Mahku (2011) and material from earlier research and will be still continued. In the core of this project there is the notion of the Mother. This connection needs no further explanation than the fact that we all come from the lumbar of the mother and we could have a close look at our mothers appearance during our childhood. There's no better information for clothing and costume history then this very close source. Together, this material constitutes a never ending project, a system with convertible sources that can be supplemented any time.

.....
Roland P.10
Barthes

Mother's
Waistline

P. 64

.....
P.16 Umberto
Eco

Normal

Normal

Narrow

Tight

Loose

Wide

Text No.1:
Roland
Barthes,
Variants of
Existence

Image P.22
Archive

P.34 Lectures and
Enactments

Text No.2:
Umberto Eco,
Lumbar Thought

Terminologies

EN

Loin (etymology):

Early 14c., "side of the body of an animal used for food," from Old French loigne "hip, haunch, lumbar region," from Vulgar Latin *lumbea, from *lumbea caro "meat of the loin," from fem. of *lumbeus, adjective used as a noun, from Latin lumbus "loin" (see lumbago). Replaced Old English lendenu "loins," from Proto-Germanic landwin- (cf. German Lende "loin," Lenden "loins;" Old High German lenti, Old Saxon lendin, Middle Dutch lendine, Dutch lende, Old Norse lend). The Latin word perhaps was borrowed from a Germanic source. In reference to the living human body, it is attested from late 14c. In Biblical translations, often used for "that part of the body that should be covered and about which the clothes are bound" (1520s). (The Online Etymology Dictionary)

Loincloth:

A single piece of cloth wrapped round the hips, typically worn by men in some hot countries as their only garment. (New Oxford American Dictionary)

Lumbar:

Relating to the lower part of the back: backache in the lumbar region. Origin - mid 17th century. Form medieval Latin lumbaris, from Latin lumbus 'loin.' (New Oxford American Dictionary)

Lumbar:

In tetrapod anatomy, lumbar is an adjective that means of or pertaining to the abdominal segment of the torso, between the diaphragm and the sacrum (pelvis). The lumbar region is sometimes referred to as the lower spine, or as an area of the back in its proximity. (Wikipedia)

NL

Das Lendendenken door Umberto Eco

(uit: Kleidungs als Bedeutungsträger. Hrsg. von Helga Stübs und Gisela Trautmann-Webeler. Hannover 1991, S. 73-75)

Len·de (de; v(m); meervoud: lenden, lendenen)

1. benedendeel van de rug met de daaraan grenzende delen van de zijden
2. vlees uit de lende: lendenbiefstuk, lendenlappen (Van Dale woordenboek)

Lendendoek:

Een lap stof dat rond het middel hangt, met of zonder behulp van een riem of touw. Het wordt gedragen om de geslachtsdelen te bedekken, in, zowel historische als hedendaagse (primitieve), samenlevingen waar naaktheid een taboe is. (bron onbekend)

Een **lendendoek** of **lendenlap** is een kledingstuk doorgaans gedragen door mannen, dat bedoeld is ter bedekking van het geslachtsdeel en (een gedeelte van) de billen. Een lendendoek bestaat doorgaans uit 1 geheel, maar kan op z'n plaats worden gehouden met behulp van een riem of koord. (Wikipedia)

EN: Waist and size

NL: Middel/taille en maat

DE: Taille und Grösse

FR: Taille et taille

In het Frans wordt voor 'middel' wordt hetzelfde woord gebruikt als voor 'maat' terwijl de Engelse -, Nederlandse - en Duitse taal daar aparte woorden voor hebben. Het middel lijkt in het Frans een ijkpunt te zijn voor de maat van het geheel, waarbij lengte of omvang van andere lichaamsdelen minder van belang zouden zijn.

Variants of Existence

Roland Barthes

The Fashion System, Farrar,
Straus and Giroux, Inc. 1983
p.120-122, 134-135

9.8.
VARIANT OF FIT

The function of the variant of fit is to make the degree to which a garment adheres to the body significant; it refers to the feeling of a distance; it is very close to another variant, the variant of volume; but whereas in the case of volume, as we shall see, this distance is appreciated, so to speak, at the level of its external surface and in relation to the general space surrounding the garment (a bulky overcoat is one which takes up room), in the case of fit, on the contrary, the same distance is evaluated in relation to the body; here the body is the core and the variant expresses a more or less constraining pressure on it (a vague overcoat); we could say that in the variant of volume the distance of reference is open (onto the surrounding space), and that in the variant of fit it is closed (round the body); what counts in the first case is the measure of a totality; in the second, it is a feeling of plasticity. Moreover, fit can implicitly encounter other variants: mobility in the case of floating: a piece can be loosed from the body to the point of appearing unattached to it (a panel, a scarf); rigidity¹⁹ in the case of bouffant.²⁰

The body is not the only center of contraction for the piece; at times it is the element itself which is its own referent: as in a tight knot or a loose knot. It is a matter of a general movement of constriction or dilation. The ultimate unity of the variants is, in short, to be found at the level of sensation: though formal, fit is a coenesthetic variant: it makes the transition between form and matter; its principle is the significant alternation between tight and loose, between choking and relaxed: hence, from the point of view of psychology (or a psychoanalysis) of the garment, this variant would be one of the richest.²¹ Since this variant rests upon the feeling of a distance, it is normal that the scale of these variations be intensive, even if, according to the terminological rule, its expression remains discontinuous; we therefore have two signifying states (but not two beings); the tight and the loose, whose terminological variations can appear to be quite distant, depending on whether it is a question of the relation of the piece to the body (fitted) or of the relation of the piece to itself (tight). To each of these terms a superlative must be added (at least as a reserve measure): the skin-tight for the fitted and the bouffant for the loosened

(in this instance, under the influence of the variant of suppleness). Still, if by the very fact of its species the piece has a certain fit, language will obviously note only the eccentric term; the first term, corresponding to a normal state, will remain implicit: a blouse cannot be fitted without departing from its species; hence it can only be normal or flowing. Hence, then, is the table for the variant of fit.

19
Variant of suppleness (IX)

20
Clearly, it is impossible to have a real distance between the garment and the body at every point: the garment must come in contact with the body somewhere; but think of certain historical costumes that are bouffant nearly everywhere (notably Elizabethan costumes, cf. N. Truman, *Historic Costuming*, London, Ptman, 10th ed., 1956, p.143).

21
Fit lends itself quite readily to psychoanalytic commentary; Flugel attempted this by sketching out a character typology based on the degree of the garment's constriction considered as both protection and prison (*The Psychology of Clothes*, London, The Hogarth Press, 3rd ed., 1950).

SKIN-TIGHT	TIGHT	LOOSE	BOUFFANT
clinging	fitted drawn in form fitting contoured strict	full free flowing large soft casual boxy	

9.17.
VARIANT OF WIDTH (XIII)

A garment's width is a much more inert dimension than its length; it is not experienced as a force: since the human body is symmetrical in width (two arms, two legs, etc.), the latitudinal development of the garment is balanced by status: a garment cannot bulge out on one side only; the genus which best lends itself to latitudinal imbalance is headwear. This is perhaps because, since symmetry is a factor of immobility, it is necessary to vivify the spiritual part of the body with its opposite, which is the face (a hat titled or raked to one side, etc.). Moreover, width can only vary within very narrow limits: clothing cannot exceed the width of the body by much, at least not current types of clothing (there have been costumes in history with powerful lateral expansion, like those of the Spanish baroque). This variant is thus ill-suited to major pieces, which receive their aesthetic sense and their limits from the human body, and which, as we have seen, can only be called narrow or wide by the projection of a volume, and on condition that the piece have enough "body" for it to stand out (cape, overcoat). The variant is thus stablest in pieces that are flat and long. Finally, wide exists at the frontiers of aesthetic taboos, at least in modern costume, which usually takes thinness and finesse for elegance; therefore, we can only note it by making it signify the values of ease or good protection. So the table of the variant is a terminologically reduced one:

WIDE	WIDE	NARROW
		fine thin

9.18.
VARIANT OF VOLUME (XIV)

In principle, volume represents the transversal dimension of an element if it has a thickness of its own (buttons), or of an entire piece insofar as it envelops the body (overcoat). But we have seen that in fact this variant readily served to account for a total dimension, thereby one much more imprecise than length and width. Its major term is particularly notable, at least for principal pieces of clothing, particularly when such pieces have a confirmed protective function (full, broad); as for the reduced term, it encounters the body directly and tends toward fit; in sum, in the case of principal pieces, the garment can only make the body bigger by making it vague; if it seeks to reduce the body, it can only follow and mark it (and this is fit). Furthermore, according to certain analysis, these two variants correspond to two vestimentary ethics: the importance of volume assumes the existence of an ethics of personality and authority, while the importance of fit, on the other hand, assumes an ethic of eroticism. The table of the variant of volume can be set up in the following way:

VOLUMINOUS	[NORMAL]	NARROW
full bulky important wide broad		fine thin

Das Lendendenken
(Lumbar Thought)
-Umberto Eco

The Fashion Theory: A Reader
Routledge; New edition, 2007, p.315-317
Originally from the magazine Wolkenkratzer, 1976

Umberto Eco

Ich habe schon Jeans getragen, als das noch sehr wenige taten und jedenfalls nur in den Ferien. Ich fand und finde sie sehr bequem, vor allem auf Reisen, da es bei ihnen keine Probleme mit Bügelfalten, Flecken und Rissen gibt. Heutzutage werden sie auch um der Schönheit willen getragen, aber in erster Linie sind sie praktisch. Seit einigen Jahren hatte ich allerdings leider auf sie verzichten müssen, weil ich zu füllig geworden war. Gewiß, wenn man richtig sucht, findet man sie auch in Sondergrößen (bei Macy's in New York gibt es sogar welche für Oliver Hardy), aber die sind nicht nur in der Taille, sondern auch an den Beinen *extra large*; man kann sie schon tragen, aber es ist kein schöner Anblick.

Neuerdings, nach Reduzierung der Alkoholika, habe ich nun die nötige Kilozahl abgespeckt, um es wieder mit *fast normalen* Jeans zu versuchen. Ich habe den Leidensweg durchgemacht, den Goldoni beschreibt (mit der Verkäuferin, die mich ermunterte: „Drücken Sie, drücken Sie nur, Sie werden sehen, die passen dann schon“), und bin losgezogen, ohne den Bauch einzuziehen zu müssen (zu solchen Kompromissen lasse ich mich nicht herab). Immerhin hatte ich nun nach langer Zeit wieder das schöne Gefühl, eine Hose zu tragen, die sich, statt die Taille einzuschnüren, an die Hüften schmiegt – denn es ist das Proprium der Blue Jeans, daß sie die lumbal-sakrale Region unter Druck setzen und sich nicht durch Suspension, sondern durch Adhäsion halten.

Das Gefühl war mir, nach der langen Zeit, neu. Nicht daß sie schmerzten, aber sie waren *zu spüren*. So elastisch sie waren, ich spürte um meinen Unterleib eine Art Rüstung. Ich konnte den Bauch nicht

in der Hose bewegen, sondern nur mit der Hose. Ein Umstand, der den eigenen Körper sozusagen in zwei voneinander unabhängige Hälften teilt, eine von der Gürtellinie aufwärts, befreit von der Kleidung, und die andere, vom Gürtel abwärts bis zu den Knöcheln, organisch mit der Kleidung verwachsen. Ich entdeckte, daß meine Bewegungen, die Art, wie ich ging, mich drehte, mich setzte, den Schritt beschleunigte, *anders* geworden waren. Nicht schwieriger oder leichter, aber entschieden anders. Infolgedessen lebte ich nun im Bewußtsein, Jeans anzuhaben (während man ja gewöhnlich lebt, ohne dauernd daran zu denken, daß man Hosen anhat). Ich lebte für meine Jeans und benahm mich infolgedessen wie einer, der Jeans anhat. Will sagen, ich nahm eine *Haltung* an. Seltsam, daß es ausgerechnet das traditionell zwangloseste und antikonformistischste Kleidungsstück war, das mir eine Förmlichkeit aufzwang, ein Benehmen. Normalerweise benehme ich mich recht ungehobelt, setze mich hin, wie's gerade kommt, lasse mich fallen, wo's mir gefällt, und vergesse mich, ohne auf Eleganz zu achten. Die Jeans zwangen mich zur Kontrolle meiner Bewegungen, machten mich zivilisierter und reifer. Ich habe lange darüber nachgedacht, besonders im Gespräch mit Partnerinnen vom andern Geschlecht. Von denen ich schließlich erfuhr, was ich im übrigen schon vermutet hatte, daß Erfahrungen dieser Art für Frauen alltäglich sind, da ihre Kleidung seit jeher und immer schon darauf zugeschnitten war, eine Haltung zu verleihen: Stöckelschuhe, Reifröcke, Büstenhalter aus Fischbein, Hüftgürtel, enggeschnürte Korsetts usw.

So begann ich darüber nachzudenken, welchen Einfluß die Kleidung als Rüstung im Verlauf der Zivilisationsgeschichte auf die Haltung und damit auf die äußere Moral gehabt hat. Der viktorianische Bourgeois war steif und pedantisch wegen des steifen Stehkragens, der klassische Gentleman war in seiner Strenge determiniert durch enganliegende Redingotes und Stiefeletten, die Zylinder, die keine raschen Kopfbewegungen erlaubten. Wenn das Wien der Jahrhundertwende am Äquator gelegen hätte und seine Bürger in Bermudas gegangen wären, hätte dann Freud dieselben Neurosensymptome beschreiben können? Und dieselben Ödipus-Dreiecke? Und hätte er sie in derselben Weise beschrieben, wenn er, der Doktor, ein Schotte im Kilt gewesen wäre (unter welchem man bekanntlich nicht mal einen Slip zu tragen pflegt)?

Ein Kleidungsstück, das einem die Hoden einzwängt, läßt einen anders denken. Die Frauen, wenn sie ihre Regel haben, die Kranken, die an Hämorrhoiden, Orchitis, Urethritis, Prostatitis und dergleichen leiden, kennen den Einfluß, den Kompressionen oder Interferenzen an der Lendenregion auf die Stimmungslage und die geistige Regsamkeit haben. Aber dasselbe gilt (vielleicht in geringerem Maße) auch für den Hals, den Rücken, den Kopf, die Füße. Eine Menschheit, die in Schuhen herumzulaufen gelernt hat, hat ihr Denken anders orientiert, als sie es getan hätte, wenn sie barfuß geblieben wäre. Traurig zu denken, besonders für Philosophen der idealistischen Richtung, daß der Geist seinen Ursprung in solchen Konditionierungen

Das Lendendenken

haben soll, aber damit noch nicht genug, das Schöne ist, daß auch Hegel dies wußte, weshalb er die von der Schädelwissenschaft identifizierten Schädelknochen studierte, und das in einem Buch mit dem Titel *Phänomenologie des Geistes*.

Doch das Problem meiner Jeans hat mich noch zu anderen Beobachtungen getrieben. Die Kleidung zwang mich nicht nur zu einer Haltung, sondern die Konzentration meiner Aufmerksamkeit auf diese Haltung zwang mich auch zu einer *aufsegerichteten Lebensweise*. Mit anderen Worten, sie reduzierte mein Innenleben. Für Leute in meinem Beruf ist es normal, beim Gehen an etwas anderes zu denken, an den nächsten Artikel, die nächste Vorlesung, die Beziehungen zwischen dem Einen und den Vielen, die derzeitige Regierung, das Problem der Erlösung und wie man es fassen soll, die Frage, ob es ein Leben auf dem Mars gibt,

in letztem Schlager von Celentano und das Paradox von Epimenides. Das ist es, was man in unserer Branche *inneres Leben* nennt. Mit den neuen Jeans am Leibe war nun mein Leben äußerlich: Ich dachte jetzt immerzu an das Verhältnis zwischen mir und den Hosen und an das Verhältnis zwischen den Hosen und der Gesellschaft ringsum. Ich hatte ein *Hetero-Bewußtsein* realisiert, beziehungsweise ein epidermisches Selbstbewußtsein.

An diesem Punkt wurde mir klar, daß die Denker seit dem Mittelalter dafür gekämpft hatten, sich von der Rüstung zu befreien. Die Krieger lebten ganz in der Äußerlichkeit, rundum eingepackt in Kettenhemden und Panzer. Die Mönche indes hatten ein Gewand erfunden, das die Erfordernisse der äußeren

Haltung *von sich aus* erfüllte (majestätisch, fließend, aus einem Stück und daher fähig zu statuarischem Faltenwurf), während es den Körper (darinnen, darunter) vollkommen frei und sich selbst überließ. Die Mönche hatten ein reiches Innenleben und waren dreckig wie Schweine. Denn ihr Körper, im Schutze eines Gewandes, das ihn zugleich adelte und befreite, konnte ungestört denken und sich dabei selber völlig vergessen. Ein Ideal nicht allein für den Klerus, man denke nur an die schönen weiten Gewänder, die ein Erasmus trug. Und wo auch der Intellektuelle sich in weltliche Rüstungen zwängen muß (in Kniehosen, Fräcke, Puderperücken), sehen wir ihn, sobald er sich zum Denken zurückzieht, schlau in prächtigen Schlafrocken wandeln oder in weiten *chemises drolatiques* wie Balzac. Das Denken verabscheut das Kettenhemd.

Doch wenn es die Rüstung ist, die ein Leben in Äußerlichkeit erzwingt, dann beruht die jahrtausendealte Unterwerfung der Frau auch auf der Tatsache, daß der Frau seit jeher Rüstungen auferlegt worden sind, die sie dazu trieben, die Übung des Denkens zu vernachlässigen. Die Frau ist nicht nur darum von der Mode verklärt worden, weil diese sie durch den Zwang, attraktiv zu sein, eine ätherische Haltung voller Anmut und erregendem Reiz zu wahren, zum Sexualobjekt gemacht hat, sondern sie ist vor allem darum verklärt worden, weil die Kleidermaschinen, die ihr aufgeschwätzt wurden, sie psychologisch zwangen, für die Äußerlichkeit zu leben. Was uns dazu bringt, einmal zu überlegen, wie hochbegabt und heroisch ein Mädchen gewesen sein muß, um in solcher Kleidung eine

Madame de Sevigné, Vittoria Colonna, Madame Curie oder Rosa Luxemburg zu werden. Die Überlegung hat einigen Wert, denn sie bringt uns auf die Entdeckung, daß die Jeans, die den Frauen heute von der Mode aufgedrängt werden, scheinbar Symbol der Befreiung und der Gleichstellung mit den Männern, in Wirklichkeit eine weitere Falle der Herrschaft sind; denn sie befreien den Körper nicht, sondern unterwerfen ihn nur einer anderen Etikette und zwingen ihn in andere Rüstungen, die nicht als solche erscheinen, weil sie scheinbar nicht „weiblich“ sind.

Abschließende Überlegung: Kleider sind, da sie eine äußere Haltung erzwingen, semiotische Mechanismen oder Kommunikationsmaschinen. Das wußte man zwar bereits, aber man hatte noch nicht versucht, den Vergleich mit den syntaktischen Strukturen der Sprache zu ziehen, die, wie ja von vielen behauptet wird, die Artikulationsweise des Denkens beeinflussen. Auch die syntaktischen Strukturen der Kleidersprache beeinflussen die Betrachtungsweise der Welt, und zwar sehr viel physischer als die *Consecutio temporum* oder der Konjunktiv. Woran wieder einmal zu sehen ist, durch wie viele Schleichwege die Dialektik von Repression und Befreiung geht. Und der harte Kampf um mehr Licht.

Auch durch die Leisten.

aus Umberto Eco: *Über Gott und die Welt. Essays und Glossen*. Aus dem Italienischen von Burkhard Kroeber, München Wien 1985. Der Abdruck erfolgt mit freundlicher Genehmigung des Carl Hanser Verlags, München Wien.

(...) I discovered that my movements, my way of walking, turning, sitting, hurrying, were different. Not more difficult, nor less difficult, but certainly different.

(...) Ik ontdekte dat mijn bewegingen, mijn manier van lopen, draaien, zitten, haasten, anders waren. Niet moeilijker, niet makkelijker, maar wel degelijk anders.

(....) I assumed the exterior behavior of one who wears jeans. (...) I assumed a demeanor.

(....) Ik nam het gedrag over van iemand die een spijkerbroek draagt.
(...) Ik nam een houding aan.

(...) dress as armor has influenced behavior and, in consequence, exterior morality.

(....) kleding als wapenuitrusting heeft gedrag beïnvloed en, derhalve, uiterlijke moraliteit.

(....) similar ailments know to what extent pressures or obstacles in the sacroiliac area influence one's mood and mental agility.

(....) van vergelijkbare aandoeningen weten we hoezeer druk of hinder rondom het SI-gewricht iemands humeur en mentale bewegingsvrijheid beïnvloeden.

(...) the garment did not merely impose a demeanor on me; by focusing my attention on demeanor, it obliged me to live towards (inrealtion to) the exterior world. (...) It reduced, in other words, the exercise of my interior-ness.

(....) Niet alleen dwong het kledingstuk mij in een bepaalde houding, het verplichtte me ook om gericht op de buitenwereld te leven. (...) Het deed met andere woorden afbreuk aan mijn innerlijk leven.

(..) Warriors lived an exterior life, all enclosed in cuirasses and tunics; but monks had invented a habit that, while fulfilling, on its own, the requirements of demeanor (majestic, flowing, all of a piece, so it fell in statuesque folds), it left the body (inside, underneath) completely free and unaware of itself.

(..) Krijgers waren, geheel ingesloten in harnas en uniform, gericht op de buitenwereld, maar monniken hadden een habijt uitgevonden dat, terwijl het beantwoordde aan de eisen van een houding (majestueus, vloeiend, uit een stuk, zodat het in statige plooien viel), het lichaam (er in, er onder) volledig vrij en onbewust van zichzelf liet.

(...) clothes are semiotic devices, machines for communicating.

(...) kleren zijn semiotische apparaten hulpmiddelen, vehikels)voor communicatie.

(...) The syntactic structures of fashions also influence our view of the world, and in a far more physical way (...)

(...) De syntactische structuur van mode beïnvloedt ook onze kijk op de wereld, en op een veel fysiekere manier.

Selection of collected
materials No.1

Image Archive

Clippings from Magazines, Newspapers
(1977-2010)

1. article, Nova, 1969

2. fashion reportage, Donna, 1973

3. advertisement, Vogue Italia, 1977

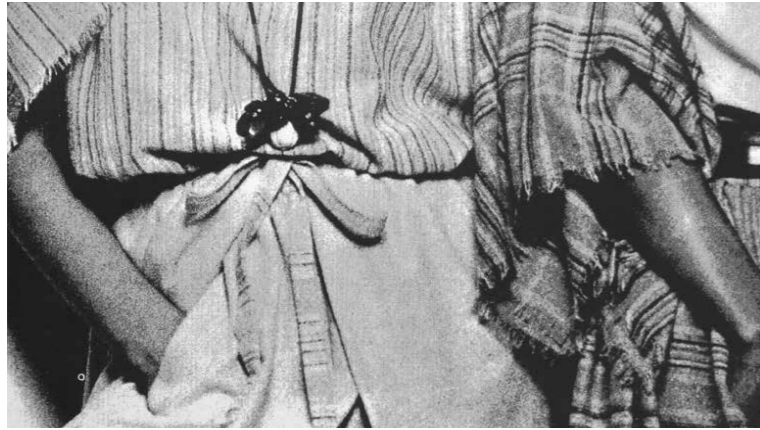
9. Vanessa Redgrave, UC/IA/ABC, 1966

10. fashion reportage, Vogue UK, 1987

11. advertisement, Vogue France, 1996

4. fashion reportage, Vogue Italia, 1977

5. advertisement, Linea Italiana, 1981

12. advertisement, Vogue France, 1996

13. fashion reportage, Nylon, 2002

14. advertisement, Nylon, 2002

6. fashion reportage, Donna, 1983

7. advertisement Montana, Marie-Claire, 1984

8. Marie-Claire, 1992

15. advertisement, Nylon, 2002

16. advertisement, Nylon, 2002

17. fashion reportage, Marie Claire, 2004

18. fashion reportage, Marie Claire, 2004

19. fashion reportage, Marie Claire, 2004

20. fashion reportage, Amica, 2009

21. fashion reportage, Vogue USA, 2004

22. newsphoto, de Volkskrant, 2004

23. fashion reportage, Vogue USA, 2010

24. source Unkown

Bilspleetdecolletés

De nieuwste modetrend is het billendecolleté. De broek is inmiddels ver afgezakt en de onderbroek visueel verdwenen. — door Margreet Fogteloo

Kort, korter; laag, lager; diep, dieper — stapje voor stapje wordt de mode pikanter en ontsnapt het naakte vlees uit de lichaamsbedekking. Eerst werd de bh zichtbaar onder kanten of transparante bloezen, toen verschenen de piepkleine naveltruitjes die de borsten ook van de onderkant vrij maakten, en sinds deze zomer is daar het billendecolleté bij gekomen. Was de tailleband al verdwenen, zodat de rand van slijpe, tanga, boxershorts en string weinig subtiel te zien was, inmiddels is de broek nog iets verder afgezakt en de onderbroek visueel verdwenen, waardoor aan de voorkant de eerste krullen van het schaamhaar zichtbaar zijn en aan de achterkant de bilnaad zich openbaart.*

Dit beeld mag niet worden verward met het onbedoelde effect van de afzakkende spijkerbroek waarin menig bouwvakker zijn beroep uitoefent. De rage is bewust bedacht achter de tekentafels van de grote modehuizen in Parijs en Milaan, gelanceerd door fotomodellen, popsteren en celebrity's en wordt tot in de provinciedorpen nagevolgd door (piep)jonge meisjes en jongetjes. Of iemand nu een platte, moddervette of onooglijke bilpartij heeft, de mode schrijft voor dat deze zomer de broek ver onder de heupbotten valt. Bij eventueel gebrek aan stevigheid en volume kunnen push-ups wonderen verrichten of kan men een speciaal programma volgen in de sportschool, hoewel beeldhouwwerken à la Jennifer Lopez of Christina Aguilera natuurlijk niet zomaar gekweekt kunnen worden.

Met dit oprukkend bloot wordt in de geschiedenis van de westerse kledcultuur andermaal een grens geslecht. In heel wat huiskamers maken ouders en kinderen momenteel ruzies die niet onderdoen voor de discussies die zijn gevoerd sinds de Beatles in de jaren zestig met hun papegapsels — het haar net iets over de oren — de revolve tegen het ouderlijk gezag inluidden. Net als de ouders worstelen ook leerkrachten ermee. Het is ordinaar en exhibitionistisch. Men vreest dat de meisjes met deze erotische signalen ongewenste reacties bij mannen oproepen.

Schooldirecties buigen zich daarom over kledingvoorschriften. Anders dan bij de hoofddoek en niqaab van moslimmeisjes gaat het bij het billendecolleté niet om te veel bedekking, maar om

Goedpraten dat piepkleine meisjes gekleed gaan in prostituee-outfits getuigt van sleetse feministische draaikonterij

te weinig stof. Hier tekent zich een aloude generatiekloof af, maar met een opvallend scherp verschil. Waar de strijd van de babyboomers om minirokken, baarden, spijkerpakken, teenslipers en Indiase gewaden parallel liep met een politiek geëngageerde en niet-materialistische attitude, is het taboeverleggende kledinggedrag van hun kinderen gevormd in de geest van de jaren negentig, die zich kenmerkten door een hedonistische, consumptieve en materialistische cultuur. Het nog verder ontbloten van genitaliën, hillen en borsten zou slechts een logische volgende stap zijn.

Wat vinden feministen van deze ontwikkeling? Het ligt lastig, want de meisjes beweren assertief dat «ze zelf wel bepalen wat ze aantrekken en je toch moet kunnen dragen wat je wilt». Bovendien lopen ook jongens in een zwaar

afzakkende oversized broek met een riem tot vlak boven de eerste schaambaren. Het argument dat de uitdagende kleding de drager tot een lustobject maakt, zou dus gelden voor beide seksen, hoewel uit onderzoek blijkt dat de kracht van mannelijke erotische signalen verwaarloosbaar is ten opzichte van die van vrouwen.

Uit een essay in het nieuwste nummer van maandblad *Opzij* blijkt dat het innemen van een standpunt inderdaad een worsteling is met waarden als persoonlijke ontplooiing en fysieke soevereiniteit en de angst om de moralridder uit te hangen. Femke van Zeijl betoogt in *Opzij* dat het allemaal moet kunnen, want aan een sluitende definitie van fatsoen «hebben we ons juist weten te ontwortelen». Ze komt tot de conclusie dat je je ogen niet moet sluiten voor het seksuele signaal; je zou als ouders en leerkrachten de kinderen daar goed bewust van moeten maken. De koters mogen zich van Van Zeijl hulen in jarretels. Dat is leuk. Maar een beetje voorlichting zou geen kwaad kunnen. Ze neemt in haar essay alvast cryptisch een voorschot op de voorlichtingsfoldertaal: «De uitleg zou moeten gaan over je bewustzijn van de buitenwereld, ook als de reacties van die buitenwereld je niet bevalen. Behalve ze te doordringen van het feit dat hun presentatie van zichzelf verkeerd kan worden opgevat, zou ook hun weerbaarheid moeten worden verroot, zodat ze adequaat op die reacties kunnen reageren en een belager ook fysiek kunnen afschrikken.»

Waar het pleidooi aan voorbijgaat, is dat voorlichting geen zoden aan de dijk zal zetten bij meisjes die een speelbal van fluctuerende hormonen zijn. De verwarring die dat proces opwekt is van alle tijden. En dat de moeders er vaak net zo bijlopen als hun dochtertjes — een belangrijk pro-argument van Van Zeijl — zegt hoogstens iets over de smaak van de opvoedster.

De drang om met een minimum aan kleding maximale individuele vrijheid te veroveren, staat in scherp contrast met de houding van moslima's. Zij zeggen dat het aan het mannenoog onttrekken van blote lichaamsdelen de ware onafhankelijkheid en de bevrijding van de vrouw betekent. In het brede spectrum van *dress codes* leunen beide extremen in feite tegen elkaar aan. Ze leggen allebei ostentatief de nadruk op het effect van de fysieke verschijning van de vrouw op haar omgeving. Maar bij de bilspleetrage is het eerder een kwestie van realistisch zijn, omdat bollingen van borsten en billen uiteraard verwijzen naar «de daad». Dat impliceert geen vrijbrief voor mannen om daarnaar te handelen. Maar dat neemt niet weg dat goedpraten dat piepkleine meisjes gekleed gaan in prostituee-outfits getuigt van sleetse feministische draaikonterij.

25. article, De Groene Amsterdammer, 2003

20 U.Eco (London London)

Life

How the world lost its waistline

Alice Fishburn

When it comes to obesity, it helps to have the flexibility of a good national outfit. The Gulf states may be among the most overweight in the world but a billowing *abaya* hides a multitude of sins. India has conveniently adjustable saris, loose *kameezes* and a spiralling weight and diabetes problem. On the other hand, skinny jeans and fitted shirts do fat no favours, showcasing rather than disguising our newly acquired Christmas rolls.

Perhaps this is why the west tends to assume the blame for breaking all obesity records – and the scales. The US in particular is synonymous with fat in people's minds: doughnuts, deep-fried butter sticks, 36 per cent of adults now bursting into the obese range. Britain, as a report just out from the Royal College of Physicians shows, pants along not far behind. A quarter of the adult population is obese, costing the UK £5bn a year.

But the west's obsessive navel-gazing stops us from noticing that other stomachs are ballooning too. The epidemic is worldwide. The mammoth new Global Burden of Disease Study shows that more people are dying from diseases associated with obesity than from malnutrition (everywhere but sub-Saharan Africa), and the World Health Organisation estimates that the condition kills 2.6m a year. From the doughty Pacific Islands to traditionally slender China, we are

rich and poor alike – getting fatter, putting an additional strain on the world's healthcare systems.

My own Christmas over-indulgence took place in Egypt, now the fattest country in Africa. Apparently there's nothing like sunset over the Nile to make you crave a bucket of KFC. Further south in Aswan, fast food restaurants on the river bank are crowded with locals. The rush is good for business but bad for an expanding national waistline. Egypt does not even make the top 100 countries in GDP per capita but when it comes to obesity, its women and men take 14th and 27th place respectively.

Overlooking the river is the mausoleum of the Aga Khan III, the only man in town who had the perfect excuse to pile on the pounds. He was literally worth his weight in gold and diamonds, paid the equivalent amount by his Ismaili followers after ritual sessions on the scales. But the one-third of Egyptians shown by the latest WHO figures to be obese are not so lucky: they will reap their reward in shortened lives, heightened health risks and rising healthcare costs.

Fat was once a status symbol across the globe. Henry VIII knew the mighty power of a mighty girth. Rotund men and curvaceous goddesses feature among Egypt's temple carvings, and various dug-up pharaohs, still complete with embalmed skin folds, show the padding that privilege conveyed. More recently, the writer and Nobel

laureate Naguib Mahfouz emphasised the attractiveness of weighty women in his famous *Cairo Trilogy*. Aisha, the beauty of the family, is criticised for being too slender. "The magic of the fattening potions failed on her... [Her sister] liked to ascribe Aisha's slenderness to the weakness of her faith." The global stereotype of grandmothers on a one woman mission to fatten you up has deep roots.

This approach may seem refreshing to westerners accustomed to equating skinniness with success. But the combination of wealth and weight leads to problems like those seen in the Gulf. Qatar, with the world's highest GDP per capita, also has alarming rates of childhood obesity – too much luxury, not enough exercise. In the UAE, 25 per cent of men and 42 per cent of women are obese, leading to a recent suggestion in Abu Dhabi newspaper *The National* that they don tight-fitting clothes beneath their *abayas*. Those of us struggling to do up our belts after Christmas know that snug clothes are far too good an indicator of overeating.

But fat does not always distinguish between rich and poor economies. In Egypt, the ritzy cupcake shops of Cairo and their neighbouring gyms are reserved for the privileged. More broadly, the government subsidises bread, which is eaten in vast quantities. And it is the move away

from an agricultural lifestyle towards cities, desk jobs, working mothers and hours spent sitting in traffic jams that is responsible for the general population's weight gain.

Food companies also get the blame – usually more so than the people who devour the products they aggressively push. There are very few places now that the power of fast food advertising can't reach. I once went white-water rafting near the source of the Ganges in India. There were no houses, no shops and few people but when I skirted a mid-river rock, it was proudly painted with a familiar red-and-white logo. The sacred river brought to you by Coca-Cola.

After millennia in which our most basic, crucial concern was where to get enough food, how to guard it, store it and consume it safely, our instincts are understandably confused by increasingly available goodies. Not all excess flesh may be deadly. A new analysis of more than 100 studies suggests that being mildly overweight could actually lower mortality rates. But the same study shows that obesity comes with an 18 per cent higher risk of death. Changing our appetites rather than our clothes is going to be one of this century's greatest challenges. The pharaohs buried food with them. We are in danger of using it to bury ourselves.

Alice Fishburn is deputy editor of FT Weekend Magazine

The west's obsession with obesity stops us noticing that the epidemic is worldwide

spécial MINCEUR

OUBLIEZ VOTRE POIDS, PENSEZ VOLUME ET... PERDEZ UNE TAILLE!

Plutôt que de focaliser sur la balance, mieux vaut se fier aux apparences. L'essentiel, c'est de se sentir plus légère et plus fine. Enrobée, gonflée ou ballonnée? A chacune sa cure starter pour retrouver un corps dans lequel on se sent bien. Avec des astuces et des conseils de pros pour débusquer les faux amis et économiser les calories. Et des menus adaptés, des réflexes futés pour affiner ses formes. Tout cela sans frustration ni fatigue.

Dossier réalisé par Ariane Goldet,
avec Véronique Houguet. Photos Sabine Villiard.
Réalisation Katia Coelho.
Coiffure Fred Teglia. Maquillage Delphine Ehrhart.
Remerciements aux docteurs
France Aubry et Catherine Serfaty-Lacroisnière.

118

27. article, Marie-Claire

The new squeezed middle

Is there an age limit to playing peekaboo with unexpected areas of flesh? *Jim Shi reports*

At last month's Council of Fashion Designers of America (CFDA) awards, the star of the show was a harness cut-out gown by Michael Kors. Worn by the fifty-something Linda Fargo—women's fashion director and senior vice president at Bergdorf Goodman, the \$2,150 dress's strategic trapezoidal and triangle cut-outs revealed Fargo's stomach, lower back, shoulders and sides.

A few weeks later, 64-year-old Vera Wang made a splash too when she accepted an award at the Debra Blood Cancer gala—and not because her date was Katy Perry. What caused a stir was the designer's low V-neck mermaid gown with boned accent, modified from her autumn show.

It may be acceptable (or expected, even) for 16-year-old Halle Steinfeld to attend the CFDA awards in a Suno crop-top and matching midi (a similar style runs to \$439 and \$535, respectively, minus the Swarovski embellishments). It may be acceptable for Carey Mulligan (age 28) and Jessica Chastain (30) to appear at the Cannes Film Festival in keyhole-detail gowns by Viennet and Saint Laurent.

But it's hard not to consider whether there should be an age limit on midriff-baring. Fashion has clearly embraced the trend of showing parts of the body that are not traditionally displayed—Roland Mouret, Cushnie et Ochs, Marchesa and Derek Lam are among those who set their sights on the solar plexus for summer. But should their customers? Especially customers of a certain age?

Opinion is divided. Italian designer Miuccia Prada, 64, says: "Women always try to tame themselves as they get older but the ones who look best are often a bit wilder." As Fargo says, "Skin can actually be the new fabric. But a self-evaluating eye is a must."

Yet Tatiana Sorokko, a San Francisco-based philanthropist and former model in her early forties, is not a fan of surprise skin revelations and

'A tiny sliver of skin is about as far as anyone should go - the illusion of exposure is key to seduction'

thinks skin cut-outs are never a good idea. "Really, is the shock value still necessary?" she asks. "It's a confidence of a certain age not to wear something like that." It is "more intriguing" to be covered, she adds.

Kim Vernon of brand growth consultancy Vernon Company seconds this. "There's a fine line with age and representation," says Vernon. "In one's mid-forties, you're supposed to age with a certain level of grace. And if you're over 50, don't even think about it."

Avril Mair, fashion director at UK Harper's

Bazaar, says: "If you're very young and very thin, go right ahead—Topshop is full of crop-tops and I wish you lots of fun in them." Otherwise, Mair believes, this is a trend that should be approached with caution. For the over-35s "a tiny sliver of skin above a high-waisted skirt is about as far as anyone should go—more of a peekaboo effect than anything else, the illusion of exposure." Mair thinks modest cut-outs at the ribcage could do the trick, though the strategic placement of the horizontal line is also key.

To wit: "These are not the old crop-tops, which had a low-rise bottom

Clockwise from main picture: Vera Wang at this year's Blood Cancer Gala; Halle Steinfeld and Linda Fargo, both at the CFDA Fashion Awards on June 3; Alina Cho at April's TIME 100 Gala; Jessica Chastain at May's Amfar 20th Cinema Against Aids Gala

Getty Images, NYTimes/Michael Elins/IGG, Capital Pictures, WireImage

and exposed the belly button," says Cindi Leive, editor of US Glamour magazine. Indeed, today's cut-outs and crop tops tend to expose the area north of the belly button, which is generally safer, at least in terms of visible stomach.

At the recent Time 100 Gala, attendees such as Christina Aguilera (32), TV producer Lisa Oz (49) and Spanx founder Sara Blakely (42) all dared to have their midsections. CNN correspondent Alina Cho (42) followed suit in a \$1,800 Peter Pilotto dress.

"I didn't even realize it was considered a 'midriff-baring dress' until people started talking about it," she says. "I wanted something with some punch for a high-wattage event."

Debbie Rogers, 54, chief executive of Johnson Publishing and a fellow Pilotto fan, says, "I'm all for it, as long as it's what I consider to be 'appropriate'."

Translation: body parts that shouldn't be exposed shouldn't be exposed—especially to business functions, where Rogers thinks that surprise skin is taboo. Rogers notes that when she bought her cut-out dress, she wasn't shopping with the goal of buying one. "Here's a change in fashion and let's see how it looks on me," she says. "Everything has to be tried on. And there's always alterations."

Donna Karan offers a similarly philosophical take: "What a woman chooses to reveal or conceal is highly individual," the fashion designer says. "If she feels good about her midriff, she'll show it. It's that simple—and that personal."

Still, there is a happy medium to be found in the shape of sheer transparencies—something that Stella McCartney made infamous on Kate Winslet in 2011 and that Emilio Pucci creative director Peter Dundas, whose designs are known for their red-carpet sex appeal, readily incorporates.

"An exposed midriff looks good with a long silhouette, and a peekaboo waist needn't be overkill with a lot of leg," Dundas says. Indian women, with their sliver of midsection revealed in a sari, are a case in point, he says. "It's ironically the one part of the body that I think appears slim even when the rest is not."

To wit: "These are not the old crop-tops, which had a low-rise bottom

useuse.ft.com/stylestockists

28. article, the Financial Times, 2013

'Nevertheless, the relationship between clothes and the human body that fills them and makes them come alive - the relationship that I want to illuminate here - was largely absent from these approaches. Nor was it present in the burgeoning body of literature on the sociology of the body, which started to appear at the beginning of the 1980s. While the body seems to have been left out in the cold when anthropologists and sociologists discussed dress, it seems that dress was left hanging in the cupboard while they discussed the body. Not only Mauss (1935) and Bourdieu (1977) but also authors such as Jackson (1989) Csordas (1994), McNeill (1995) developed views on the techniques and practices of the body which offered excellent opportunities for including dress. Yet none of these authors seem to have been interested in the way in which dress, as the constant partner of the body in human society, inevitably prompts and guides the body's dispositions. In the perspective on dress developed here, the body is viewed not just as the object of social processes - in this case of dressing - but also as social agent itself, intercommunicative and active. The body is worked upon by dress but, in turn, it works, experiencing in interaction with other bodies the collective social norms, and enabling the wearer to make sense of them.'

29. fragment from Bodywork. Dress as Cultural Tool/ Janet Andrewes. Brill 2004

30. Martin Margiela, Self-Service, 1999

Selection of collected
materials No.2

Lectures and Enactments

Location:

Mahku, Utrecht Dec. 2011

Gerrit Rietveld Academy. 2010, 2011

1. Aaltje Kramer - Ethics in Aesthetics (2011)

2. Tumi Moeti - Bottle Spheres (2011)

3. Eveline Keijser - Pick Your Pocket (2011)

4. Lena Hendlmeier - What is happening in between
B.E.L.L.Y, waist and hips? (2010)

1. Ethics in Aesthetics

Aaltje Kramer (2011)

Script [EN]

I am going to present a small part of three interviews. I consider this project as if I am dealing with an issue that fashion is really prescribed as a perfect image of how we should look. And how the perfect body should look like; but what is a perfect body? In this project I wanted to investigate how people look at that.....; how do they feel about that; and how do they behave according to that. I will perform this.

First I am going to be(perform) a man. Wait, it needs to be a proper man. Outer circle: The man is asked to draw how wide he thinks his waist is (experience).

Middle circle: How big do you want your waist to be (ideal). There is a difference between the space. Now it's time to measure this his waist. (real)
The man believed both of these (the two outer circles)But this is the real one. (The middle circle) And that is strange because it does not match. And that is exactly what happens in your head.

Now I am going to be a girl. A girl is asked to think how big her waist is. (experience)She is not really looking forward to it. But she does it.

How she wishes her waist to be. (ideal)

Well she is not really thinking about that. It is hard to draw something you want but you think you don't have or are. O.k, well lets go crazy.

Now I am asking the girl to measure it (real) - and she really does not like it. She thinks this is two things that don't exist, it's not hers. But after insisting a little she agrees. Like this. It's not what she thinks, not what she wants, an in-between. I ask her: what does this mean?

She said well- I think I am just bad at estimating my waist. But I am not unsatisfied, its just I've never done this- it's really weird. Now I am going to perform another girl, whom I ask to draw her waist. She agrees. This has to be it. That's it. Do you want this? No I do not want it. Well, then draw what you really want. (ideal) She thinks.... well it's less then been experienced. Then again I ask her to measure her waist.

She is a kind of curious - o.k if you want me to do that. She does not believe it. She does not say- lets do it again. Yes sure. Actually you look the same as you wanted.

Why do you think so? (referring to the other side)
She does not know. Well it's hard to look at your waist from the top. Because you always look at it in the mirror; in a distance; with other people; it is not like your leg or your arm you can see or estimate. It is really weird to do. She was really confused.

1. Ethics in Aesthetics

Aaltje Kramer (2011)

Script[NL]

Ik ga een klein deel van drie interviews laten zien, die ik met mensen gehouden heb. Ik heb dit project benaderd alsof ik met een probleem om moest gaan. Het probleem dat mode ons een perfect beeld voorschrijft over hoe we er uit zouden moeten zien, over hoe het perfecte lichaam er uit zou moeten zien. Ik wilde onderzoeken hoe mensen daar mee om gaan; hoe ze zich daarbij voelen en hoe ze zich naar aanleiding daarvan gedragen. Dit wil ik laten zien.

Eerst zal ik een man uitbeelden; wacht, het moet wel een behoorlijke man zijn. De buitenste cirkel: Deze man heb ik gevraagd om te tekenen hoe breed zijn taille volgens hem is (ervaring) . De middelste cirkel: Hoe breed wens je je taille (ideaal).

Er is een verschil tussen de ruimtes.

Nu is het tijd om zijn taille te meten (reeël) De man geloofde deze allebei (de twee buitenste cirkels) Maar dit is de echte (De middelste cirkel) Dat is vreemd omdat ze niet gelijk zijn. Dit is dus wat er in je hoofd gebeurt.

Nu zal ik een meisje zijn. Een meisje wordt gevraagd hoe groot ze denkt dat haar taille is. Ze verheugd zich er niet echt op. Maar ze doet het toch. Hoe wil ze haar taille hebben. Daar denkt ze niet echt over na. Goed, laten we het bont maken. Nu vragen we het meisje haar eigen taille te meten - dat vindt ze echt niet leuk. Ze denkt dat dit twee dingen zijn die niet bestaan. Maar na wat doorvragen doet ze het toch. Zo. Ja, niet wat ze denkt, niet wat ze wilt, er een beetje ertussen in. Ik vraag haar: wat betekent dit? Ze zegt: tja, ik denk dat ik gewoon slecht ben in het inschatten van mijn taille. Maar ik ben niet ontevreden, het is meer dat ik dit nog nooit heb gedaan. Goed, dit was het meisje.

Nu zal ik een ander meisje zijn aan wie ik vraag haar taille te tekenen. En dit doet ze. Zo moet het zijn. Dit is het. Wil je dit? Nee, dit wil ik niet. Ok, teken dan maar wat je wel wilt. (ideaal) Ze denkt, ok. Dan vraag ik haar om haar taille te meten. Ze is best nieuwsgierig - ok, als jij wil dat ik dat doe. Ze gelooft het niet. Ze zegt nu - laten we dat nog eens doen. Natuurlijk. Dus eigenlijk zie je er precies zo uit hoe je wilt.

Waarom denk je dan dat? (wijzend naar de andere kant) Dat weet ze niet. Nou, het is moeilijk om naar je taille te kijken vanaf de bovenkant. Omdat je altijd in de spiegel kijkt; vanuit de verte; met andere mensen. Het is heel vreemd om te doen. En ze was echt in de war.

Measuring

Lecture +
Presentation

Man with big belly

Comparing waistlines

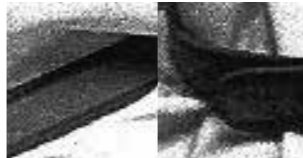
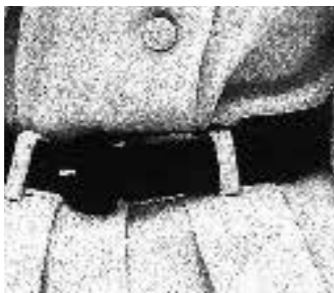

Measuring the 'real' waistline

Undressing

Waists

Research

Interview with a girl:
Measuring the waist

Research

•Perception - Confrontation

Experience

Ideal

Real

BUT

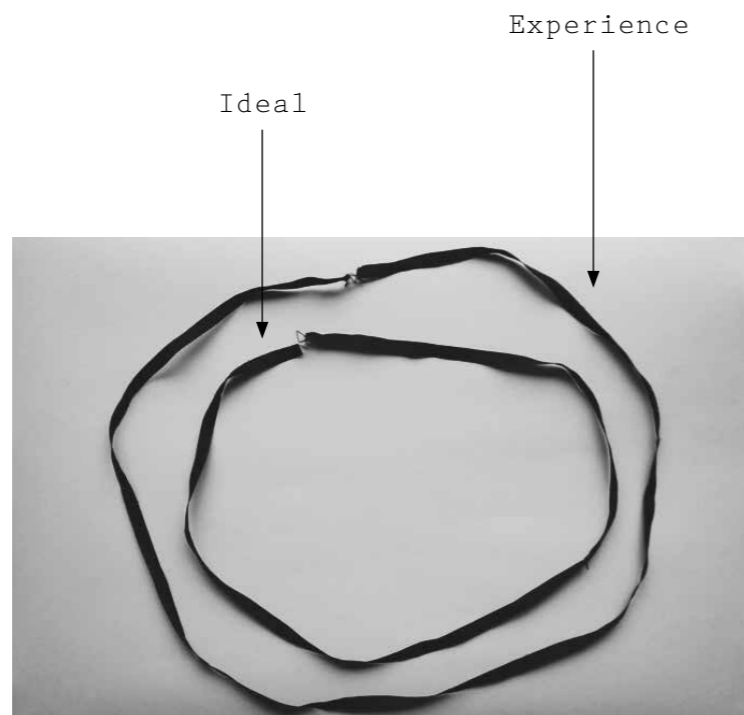
AND

What do you have to be?
Which one is right?
Which one do you believe?

Interview

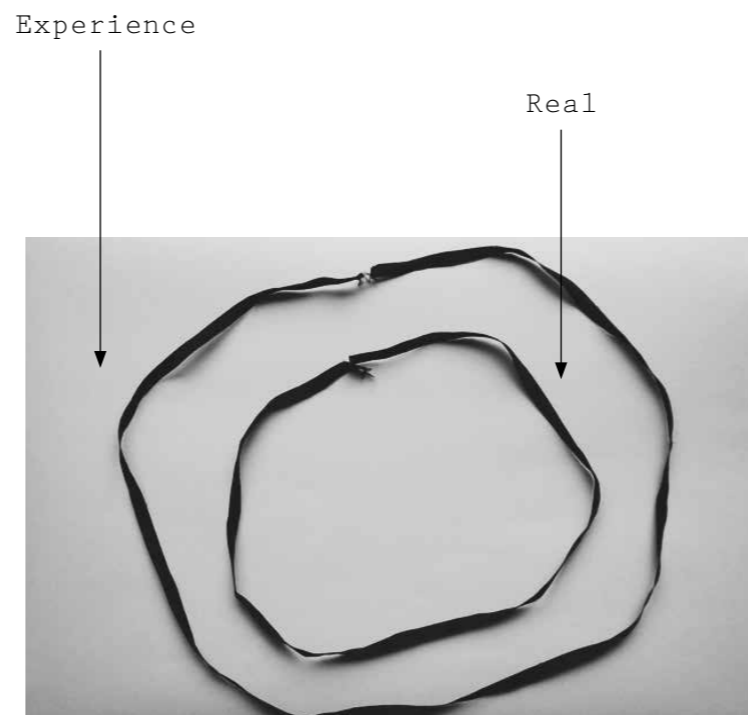
Research

•Perception - Confrontation

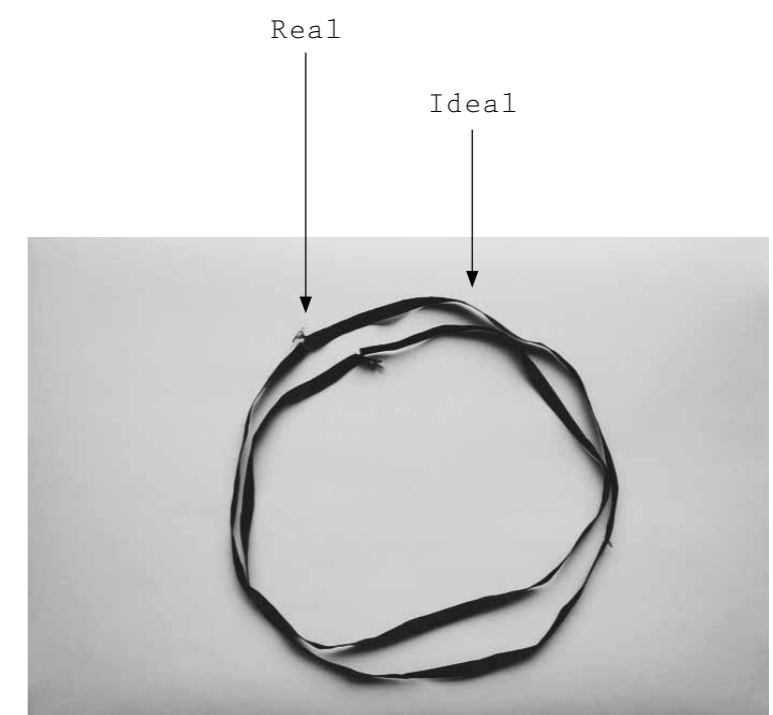
I am not satisfied.

The space, I don't want it.
Weird to say that I want to have less of myself, but I don't think it's pretty to have this width.
Why I think that small one is prettier?
It just looks more feminin, more attractive.

I have a wrong perception.

This is really weird.
I can't believe it!
I think it's because I can never look at my waist like this, from the top.
My mind is making something up which isn't there.
But still I always believe it.

I look good.

This is again really weird.
So this basically means I look how I want.
If it makes me satisfied?
It's just very confusing how different my mind is compared to my body.

2. Bottle Sphere

Tumi Moeti (2011)

Script [NL]

For this project I chose a bottle of water to represent human beings, because we are all like bottles of water, little vessels that contain emotions and information. You are born and you are perfect and you are told that you are perfect. In your mother's eyes you are perfect. In your father's eyes you are perfect. Everybody you meet up with, thinks you are perfect. Then you enter your first school system and in your mind everything is still ok. (two bottles) As far as you're concerned you are perfect. You are as perfect as the next person. You have not realized yet, there could be anything possibly wrong with you. Until another perfect individual comes along and tells you: 'You know what, actually you are not perfect, you are really tall and strange. You are different. Which means you are not perfect.' This is when the realization of oneself and one's ego comes into play. This is when you finally realize, you are wrong. Your confidence level goes down. (three, four, five bottles) People do not put a lot of emphasis to it in their everyday life, but all the tiny little decisions that you make in your life may have been affected by the way you feel about yourself physically. There is a lot of focus on slimming products, products that will shape you in a certain way, that will pull you in a certain way. If you eat this and drink that, you will be perfect. But that is hardly ever the case. When I was interviewing these people I asked them to describe themselves. I pulled out my bottles and I asked: 'Which bottle do you think represents you the most?'

We will start with the first person, Geya. I asked her why she chose this specific bottle. She said: 'Because I am big on the top and big on the bottom. I am not perfect. I am irregular.' I said: 'That is a strange word to use for your body.' She said: 'No, think about it, I am not toned and fit. My skin is far from smooth satin like. I am not a perfect person, but I look socially acceptable.' Then I asked her about her confidence level in regards to her lumbar. On what level would you put it? 'Well, you know I've never thought it was perfect and I always thought I could loose a little bit of weight. So I am going to put it in the middle because even though I am not happy with it I do not think there is a lot I can change about it.' In comparison to other people Geya is quite tall and has a very big bone structure. So even if she really, really wants to, she

could never be this tiny Extra Small model. She realizes that and feels comfortable with it. 'You know I do the best I can to maintain my body and to make it look as nice as possible, but there are certain things you cannot change.' And that's why her water level is in the middle.

The next person I spoke to was Tom. He is quite big in comparison to the Extra Small model. He is a very confident person. He really believes in himself and he feels that even though his tummy area is not perfect, it is not going to be an obstacle in his life. This was the big difference I noticed between interviewing a woman and a man. Men see the problem, but women tend to obsess a little bit more about the problem regarding their body. I asked him: 'Why the big coke bottle?' He said: 'It is the biggest bottle you have. Wherever I go I am usually the biggest person there.' This was a perfect description. 'In regards to your lumbar: what do you feel?' And he chose to use the word 'chubby'. He saw his tummy issue as a problem that could be fixed, it was not something he dwelt on.

I also asked everybody if they've ever used anything to change the way they looked. Geya denied, because she is what she is: 'either you take it or leave it'. But Tom said: 'I am a man and I go to the gym.' As a medical student he sees the whole lumbar area in a much more practical sense. I felt that there was not so much emotional connections to his answers as there was in the women's answers. They really focused on the emotions connected to the lumbar area. But then again women are made to connect to that area. It is kind of our purpose, isn't it? The last person I interviewed was a first time mom and her name was Babs. She used to look like this big coke bottle: very shapely, rather perfect in my opinion. But then she had a baby. (the bottle is being crushed) Now she feels no longer perfect. She feels quite bad about her abdomen area and I asked more questions about why she feels this way. She told me, she always worked so hard to be so perfect. During the pregnancy process everything was fine because the fullness and bigness fulfilled a function. Now she is big for no reason. She finds this very upsetting.

2.Flessenkring

Tumi Moeti (2011)

Script [NL]

Ik zal beginnen met het concept van het onderzoek. Ik heb flessen water gebruikt omdat we allemaal a.h.w. waterflessen zijn; kleine kokers gevuld met allerlei emoties en informatie. Hier ben je dan - een fles water. Je wordt geboren - en je bent perfect. Tenminste, je wordt verteld dat je perfect bent. In je moeders ogen ben je perfect, in je vaders ogen ben je perfect. Iedereen die je tegenkomt vindt jou perfect. Dan ga je voor het eerst naar school en in je hoofd is alles nog steeds o.k. Want zover je weet, ben je normaal. Je bent net zo normaal als ieder ander. Je hebt nog niet kunnen bedenken dat er iets mis met je zou kunnen zijn. Je bent een klein, perfect individu. Totdat een ander perfect individu voorbijkomt die tegen jou zegt: "Weet je - eigenlijk ben je helemaal niet zo perfect - je bent heel lang en raar. Je bent anders - dat maakt jou niet perfect." Hier komen je bewustzijn en ego in het spel. Hier beseft je dat jij verkeerd bent. Je zelfvertrouwen gaat omlaag. (Derde, vierde, vijfde fles)

Dit is hoe de maatschappij tegenover 'je lendenen' staat. Mensen schenken er niet veel aandacht aan in hun dagelijks leven. Maar alle kleine, miezerige beslissingen die je in je leven neemt, zijn mede bepaald door hoe je je voelt over je fysieke zelf. Er is veel aandacht voor afslank producten, producten die je in een bepaalde vorm duwen. Als je dit eet en dit drinkt; en dit snuift - dan zul je perfect worden. Toen ik volgende drie mensen aan het interviewen was, vroeg ik hen om zichzelf te beschrijven. Ik haalde mijn flessen tevoorschijn - en ik vroeg hen: 'welke fles denk je dat jou het meest representeert?'

We beginnen met de eerste persoon, haar naam is Geya. Ze is een Nederlands meisje. Ik vroeg haar waarom ze juist deze fles had gekozen. Ze zei, omdat ik van boven breed ben en van onderen ook. Ik ben niet perfect (glijdt met haar vingers omhoog en omlaag over het oppervlak van de fles) Ik ben onregelmatig. Ik zei, dat is een heel raar woord om voor je lichaam te gebruiken. Waarop zij zei - "Nee, denk je eens in, ik ben niet gespierd en perfect. Mijn huid is totaal niet glad - ik ben geen volmaakt persoon, maar ik denk wel dat ik er acceptabel uit zie". Ik vroeg haar - met betrekking tot haar zelfvertrouwen en de fles - op welk niveau zou je het willen inzetten? (de mate van zelfvertrouwen met betrekking tot je lendenen) "Weet je, ik

heb ze nooit perfect gevonden en ik heb altijd gedacht dat ik wel wat af zou kunnen vallen. Ik zet hem dus in het midden, want al hoewel ik er niet blij mee ben, denk ik niet dat er veel aan te veranderen valt." Geya is vrij lang in verhouding tot andere mensen. Omdat ze zo groot is, heeft ze ook een forse botstructuur. Zelfs als ze het heel graag zou willen, dan nog zou ze nooit een minuscule maat extra small model kunnen zijn. Ze beseft dat ze daar vrede mee heeft. "Ik doe wat ik kan om mijn lichaam zo te behouden en om het er zo goed mogelijk uit te laten zien, maar er zijn nu eenmaal bepaalde dingen die je niet kunt veranderen."

De volgende persoon die ik sprak hierover was een jongen. Zijn naam is Tom. Vergeleken met Geya is Tom tamelijk groot in verhouding tot het maat extra small. Hij is een zeer zelfverzekerd persoon. Hij gelooft echt in zichzelf en vindt: zelfs al is het gebied rond mijn buik niet perfect, het zal niets in mijn leven in de weg staan. Dit was het grote verschil wat ik bemerkte tijdens het interviewen. Mannen zien het probleem, maar vrouwen neigen meer naar een obsessie vanwege hun kortere lichaam. Ik vroeg hem: "Waarom kies je juist de grote cola fles?" Hij antwoordde - "Nou, omdat het de grootste cola fles is die je hebt. En waar ik ook ga, meestal ben ik daar de grootste persoon. Dit was dus een perfecte omschrijving. "En met betrekking tot je lendenen - hoe voel je je daarover?" Hij koos daarvoor het woord: "mollig" maar in tegenstelling tot de anderen die ik interviewde, zag hij zijn 'buikje' als een oplosbaar probleem en niet iets waar hij heel erg mee zat.

Ik vroeg ook iedereen of ze ooit iets hebben gebruikt om hun verschijning te veranderen - Geya zei: "Nee"-omdat ze voelde dat ze was zoals ze was, graag of niet. Maar Tom zei: "Ik ben een man en ik ga naar de sportschool" Omdat hij een medisch student is, heeft hij een veel praktischere kijk op de lendenen. Ik had het gevoel dat ik aan Tom's antwoorden minder emotionele verbanden kan koppelen dan aan de antwoorden van de vrouwen. Zij legden echt de nadruk op de emoties, die verbonden zijn aan dat specifieke gebied. Wij vrouwen zijn er ook weer voor gemaakt om verbonden te zijn met dat gebied. Het is zo'n beetje ons doel.

De laatste persoon die ik interviewde was dan ook een moeder met haar eerste kind en haar naam was Babs. Eerder dit jaar was ze bevallen. Ze zag er uit als deze cola grote fles, erg goed gevormd, perfect naar mijn mening, maar toen kreeg ze een baby. (fles wordt verpletterd) En nu voelt ze zich niet meer perfect. Ze voelt zich echt slecht over haar onderlijf ; ik stelde haar meer vragen waarom ze zich zo voelt. Ze zei, dat ze altijd zo haar best heeft gedaan om er perfect uit te zien. Tijdens de

zwangerschap was alles in orde, omdat de volheid een functie had. Nu is ze gewoon dik zonder reden. Ze vindt dat dus heel bedroevend en ze worstelt er erg mee om met deze emoties om te gaan. Ze neemt het heel serieus en persoonlijk. Het is iets wat heel veel negatieve gevoelens bij haar naar boven brengt. Haar zelfvertrouwen in relatie tot haar lendenen is helaas heel laag.

Bottle sphere

Lecture +
Presentation

Here you are - a bottle of water

It is the biggest bottle you have

Comparing two 'bodies'

She used to look like this big coke bottle

2.Pick your pocket

Eveline Keijser (D.I.G. project, Gerrit Rietveld Academy, 2011)

Script [EN]

The worst feeling I can think of is when someone should put his hand in my pocket. (from an interview with Aboozar Amini, 2010)

Over the years the shape of our pockets did change dramatically. We could not decide whether to hide our pockets or have easy access to them. Starting with a bag hanging from a belt, to sewing the pocket secretly under our clothes. After which women decided to start using the bag again. What do our pockets mean to us? Is it still the safest place to keep our valuables? Do you trust your pockets or do you need them to strike a pose?

Script [NL]

Het ergste wat ik me kan voorstellen is, dat iemand z'n hand in m'n zak zou steken. (uit een interview met Aboozar Amini, 2010)

Onze zakken zijn door de jaren heen dramatisch veranderd. We konden niet besluiten of we ze wilden verbergen of er juist gemakkelijk toegang wilden hebben. Om te beginnen met een tas die aan een ceintuur hangt tot het heimelijk innaaien van een zak onder onze kleren. Hierna besloten vrouwen weer een tas te dragen. Wat betekenen die zakken voor ons? Is een zak nog steeds de veiligste plaats om onze kostbaarheden op te bergen? Vertrouw je je zakken of moeten ze zich juist aanstellen?

Students Gymnasium student, Cologne 1926

Sevants Maitre d', Cologne 1930

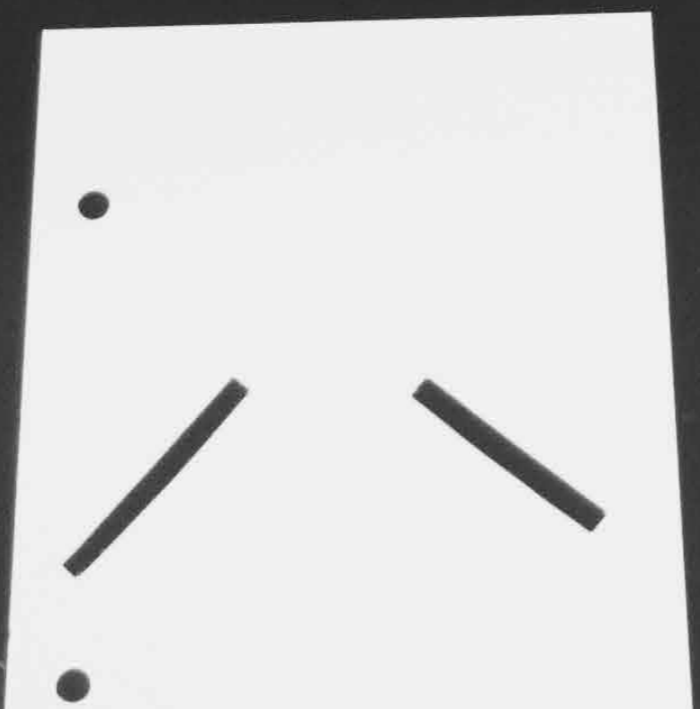
ures and Enactments

Research

h, but in a
ward—
th in
the knee
an
ect.
and
spect
l

58

59

4. What is happening in between B.E.L.L.Y., waist and hips?

Lena Hendlmeier (D.I.G. project, Gerrit Rietveld Academy, 2011)

What would you ask your waist if you could?

:

Does your waist make you different?

Is your waist extremely narrow or does it offer a motherly soft grab?

Is the waist a woman's display?

Does the waist sharpen your body parts?

Are your hips hidden within the waist?

Does the waist prevent you from looking too solid?

Would you expose your waist in low pants and knotted up shirts?

Do the hips need the contrast to the waist?

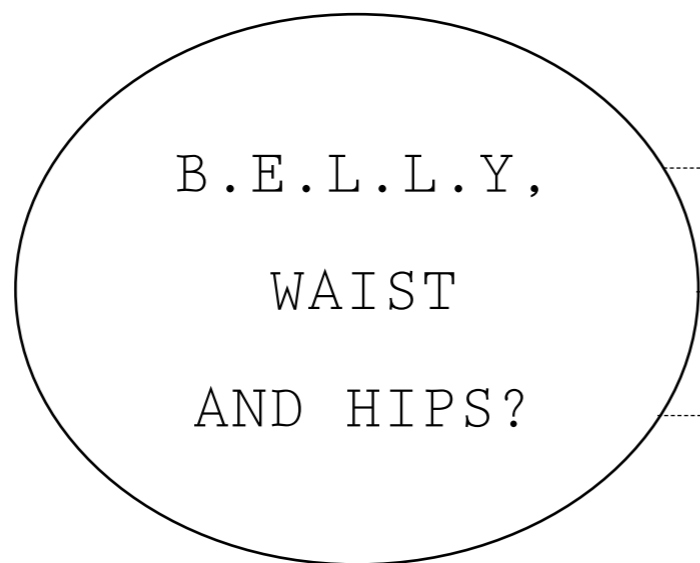
Are your hips the same size as your waist?

Is the belt a division line and a tool to tie you up?

Does the exposition of the waist move up with time?

Research

As a horizontal line of the body

As the middle of the body

As a connector / seperator of upper part / lower part (belly / waist and hips)

GUT FEELING

“You can know a lot unconsciously, only by feeling it, without knowing”

Fjodor Michailowitsch Dostojevski

BELOW THE BELTLINE

•ORIGIN:
Sesual hint / Displeasing joke
For search of mannered conversation

•USE:
In sports for example, or if something crossed the border of good behavior

TO TIGHTEN ONE'S BELT

“Do we have to tighten our belts or only the government?”
Tax-payer debate

•USE:
To eat or spend less in meaning of to “lower one's sights(cut back)”

Mother's Waistline

Research by :

1. Aaltje Kramer - My mother (2011)
2. Cornelia Edwards - My mother (2011)

My Mother (1)

Aaltje Kramer (2011)

Script [EN]

When I look at my mother, I think she looks great compared to some women of her age, she dresses very well. When I was still young, I didn't like her everyday style so much. I thought it was too 'oldfashioned' and I wanted to buy clothes for her, that were in the shops I was shopping. Now she wears more trendy clothes and now I would rather see her in the things clothes she wore a couple of years ago. Maybe because that style is in fashion again, or maybe because I have certain nostalgic feelings about it. But my mother never looks wrong. Do we need to be insecure to be able to wear the right garment? If we are not aware of our body, and wear something that doesn't really fit but don't bother at all, is that better? Who cares more about the way you look, you or someone else? Maybe because she is getting older, other garments fit her age better. Those garments are less tight in general, more covering. I notice my mother feels more confident now, in this age. The clothes of her age now suit her body better than the clothes of younger woman, maybe. She once told me that she is happy because she is becoming more and more the woman that she always wanted to be, or hope to become.

Image
Documentation

Kramer, A. 2011. My Mother
a few weeks after I was
born (1989)

Kramer, A. 2011. My mother on her
50th birth-day (2009)

Kramer, A. 2011. My mother at my birth-day party (1995)

My Mother (2)

Cornelia Edwards (2011)

Script [EN]

I do believe that everyone has their own unique way of dressing, but some extend we are influenced by our mothers sense of dressing. My mother's sense of dress was greatly influenced by her mother and so on and so forth. And it seems almost natural that clothing behavior can last through generations. My mother is one of four children, being the only girl. Because of this fact, my Grandmother took great pleasure in making dresses for her, especially a dress with quilted patch pieces. My mother was a very tall, lean and athletic as a child, doing almost every sport that existed. This is where she developed a fondness for sporty clothes and especially an obsession with striped garments. This sport and stripe obsession of her forced her mother to make a striped final year school dress. It was made with great effort and precision so that the stripes even had a parallel illusion in the waistline!

Image
Documentation

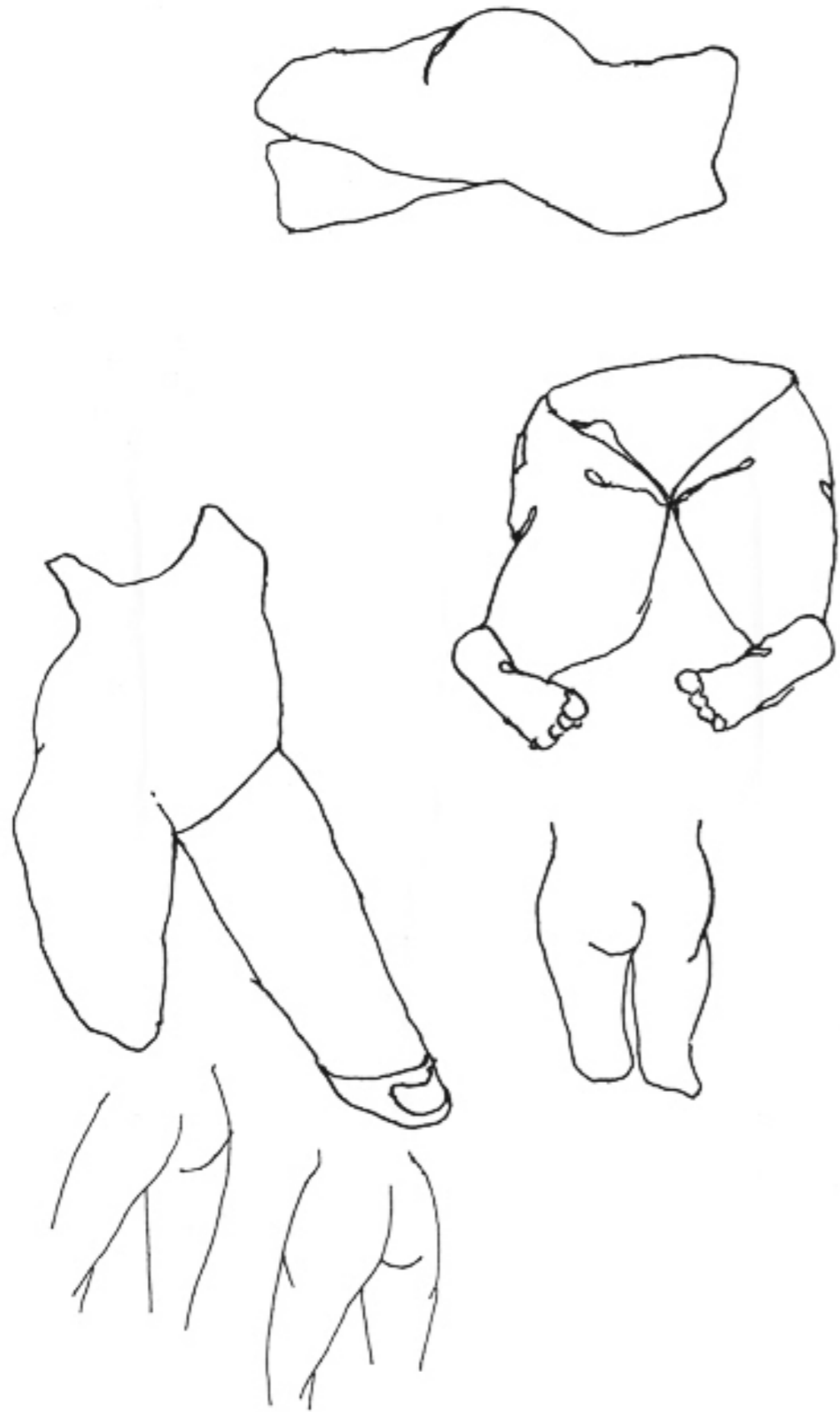
Edwards, CH. 2011. Dress pulled away from waistline with precision (1985)

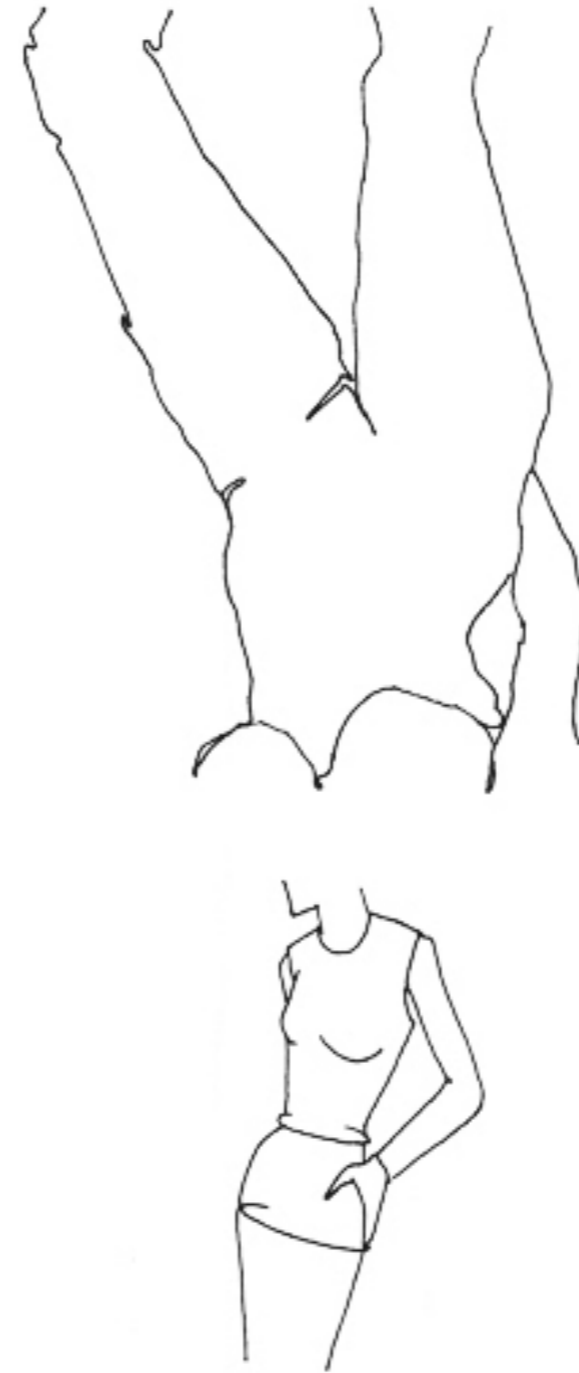
Edwards, CH. 2011. Shirt and skirt coming together (1962)

Edwards, CH. 2011. Ma / Mother: Lumber Project (2011)

Edwards, CH. 2011. Drawings: Lumber Project (2011)

'History does not produce forms'

'The first or historical duration has been studied in part by Kroeber.¹ This author chose certain features of women's evening wear and measured variations in them over a long period of time. These features are: (1) the length of the skirt; (2) the height of of the waistline;(3) the depth of the skirt; (4) the width of the skirt; (5) the width of the waist; (6) the width of the neckline. The feautres chosen by Kroeber correspond to certain features of the system which has just been described.² The difference is that, working on drawings and not on a language, Kroeber could proceed to real measurements, taking the stature of the human body as principal referent (from neck to toe). Kroeber demonstrated two things: on the one hand, that history does not intervene in the Fashion process, exept to hasten certain changes in a slight way, in cases of major historical upheavals; in any case, history does not produce forms, a state of Fashion can never be explained analytically, there is no analogical relation between the Napoleonic period and high waistlines;(...)'

1. A.L. Kroeber and J.Richardson, *Three Centuries of Women's Dress Fashions*, Berkely and Los Angeles: University for California Press, 1940

2.(1) dress + length;(2) waist + vertical position;
(3) neckline + length;(4) skirt + width; (5) waist + fit;
(6) neckline + width.

quote from the *Fashion System*, Roland Barthes, 1967

Colophon

Lendendenken project

Contributors:

Aaltje Kramer, Cornelia Edwards, Tumi Moeti,
Lena Hendlmeier, Eveline Keijser
(Gerrit Rietveldacademie, DIG project 2011)

Location:

Mahku (Master program of the Utrecht Graduate School
of Arts and Design, 2010) and Gerrit Rietveld Academy,
Amsterdam

Graphic design:

Dongyoung Lee

Translations:

Aaltje Kramer

Text editor:

Mariette Wijne, Joke Robaard

Amsterdam, 2013

-
The Lumbar Project is part of the Archive Intersections,
the ongoing archive-project of Joke Robaard

